

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOLOŠKI FAKULTET
NIKŠIĆ

VIJEĆU FILOLOŠKOG FAKULTETA

Odlukom Vijeća Filološkog fakulteta broj: 01-91 od 24.01.2022. godine imenovana je Komisija za ocjenu master rada „Primjeri interkulturalnog pristupa Danila Kiša u prevodu *Stilskih vežbi* francuskog pisca Rejmona Kenoa“ kandidatkinje Anđele Mujović (br. indeksa: 4/2020), sa Studijskog programa Francuski jezik i književnost, u sljedećem sastavu: doc. dr Sonja Špadijer, doc. dr Olivera Vušović i prof. dr Dragan Bogojević.

Komisija Vijeću podnosi Izvještaj o ocjeni master rada.

IZVJEŠTAJ O OCJENI MASTER RADA

Master rad „Primjeri interkulturalnog pristupa Danila Kiša u prevodu *Stilskih vežbi* francuskog pisca Rejmona Kenoa“ kandidatkinje Anđele Mujović napisan je na 71 strana. Strukturu rada, pored *Uvoda*, čine sljedeća poglavlja: *Prevodilački izazov*, *Danilo Kiš – život i djelo*, *Rejmon Keno*, *Interkulturalno prevođenje*, *Izbor i analiza tekstova koji odražavaju interkulturalne odlike Kišovog prevoda*, *Zaključak*, *Literatura i Prilozi*.

Koncepcija rada

U **uvodu** kandidatkinja obrazlaže temu rada i njenu aktuelnost, a potom ukazuje na predmet, ciljeve i svrhu istraživanja, uz kraći osvrt na strukturu rada. Nakon opisa korišćenih metoda, kandidatkinja navodi istraživačka pitanja koja su bila od ključne važnosti za analizu prevoda *Stilskih vežbi*.

U **prvom poglavlju**, koje se sastoji iz dva dijela (*Teorije i vrste prevođenja* i *O specifičnostima književnog prevođenja*), kandidatkinja daje presjek nekih od najvažnijih termina koji se koriste u prevođenju (ekvivalencija, kohezija), s pozivanjem na relevantne studije. Ukratko predstavlja neke od najaktuelnijih prevodilačkih teorija (interpretativna, skopos, polisistemi itd.) i osnovne specifičnosti književnog prevođenja, oslanjajući se prevashodno na francuskog teoretičara i prevodioca Andre Lefevera.

U **drugom poglavlju**, kandidatkinja na koncizan i prijemčiv način obrađuje najznačajnije podatke i domete iz Kišovog bogatog i raznovrsnog opusa, s posebnim osvrtom na njegov prevodilački rad i okolnosti nastanka prevoda *Stilskih vežbi*.

U **trećem poglavlju**, podijeljenom u dva dijela (*Grupa Ulipo* i *Stilske vežbe*), kandidatkinja približava crnogorskoj publici život i djelo francuskog pisca Rejmona Kenoa i njegov doprinos u osnivanju eksperimentalne književne organizacije Ulipo, ukazujući na najznačajnije motive i porive koji su inspirisali Kenoa za pisanje njegovog najpoznatijeg djela: *Stilske vežbe*.

U **četvrtom poglavlju**, sa jednim podnaslovom (*Prevođenje kulturnospecifičnih elemenata*), Anđela Mujović navodi osnovne odlike interkulturalnog prevođenja koje posebno dolaze do izražaja u književnom prevodu, apostrofirajući akulturaciju, asimilaciju, dekulturaciju, enkulturaciju. Nakon toga, daje sažet prikaz koncepta prevođenja kulturno specifičnih elemenata, koristeći se Gerkenovom i Njumarkovom klasifikacijom.

U **petom poglavlju**, koje predstavlja glavni korpus rada, kandidatkinja obrađuje i prezentira trinaest tekstova, koji su odabrani da pokažu, kroz lingvističko-stilsku analizu, interkulturalna prilagođavanja, metode, tehnike i rješenja do kojih je Kiš dolazio u prevodu *Stilskih vežbi*. Radi se o sljedećim tekstovima: **Beleška** (fr. Notations); **Metaforično** (fr. Métaphoriquement); **Šizički** (fr. Synchyses); **Reli-reči** (fr. Logo-rallye); **Poliptote** (fr. Polyptotes); **Helenizmi** (fr. Hellénismes); **Reakcionar** (fr. Réactionnaire); **Lična imena** (fr. Noms propres); **Botanički** (fr. Botanique); **Medicinski** (fr. Médical); **Gurmanski** (fr. Gastronomique); **Zoološki** (fr. Zoologique) i **Seljački** (fr. Paysan).

U **Zaključku** se na sumaran način prezentiraju rezultati istraživanja i ključni dometi rada.

Literatura sadrži reference koje se pominju u radu, ukupno njih 67, od čega su 33 internet izvori, a u **Prilogu** navodi izvore za slike i fotografije korišćene u radu.

Metode i predmet istraživanja

Kandidatkinja koristi široku lepezu metoda i tehnika u svom radu. Metodom analize istražuje interkulturalne odlike *Stilskih vežbi* u prevodu Danila Kiša. Analitičkom i komparativnom metodom originalnog teksta i prevoda analizira i upoređuje bitne komponente interkulturalnog prevođenja. Induktivno-deduktivnom metodom, opservira i prikuplja podatke u cilju potvrđivanja ili opovrgavanja postavljenih hipoteza. U zaključku se koristi metodom sinteze, kojom se objedinjavaju i sažeto prikazuju rezultati istraživanja.

Pored sintetičkog prikaza najvažnijih vrsta i teorija prevođenja u teorijskom dijelu rada, kandidatkinja navodi karakteristike književnog prevođenja kome je prevashodni cilj izdiferencirano prožimanje izvorne i ciljne kulture i jezika. U tom kontekstu pojašnjava pojam i značaj interkulturalnosti, kao i neophodnost balansa koji prevodilac uspostavlja prilikom domestikacije prevoda, ujedno zadržavajući duh i karakteristike kulture izvornog teksta .

Potom, kandidatkinja sažeto daje opis života i djela Danila Kiša, njegov boravak u Francuskoj, poznavanje stranih jezika i moguće uticaje na prevodilački rad.

Takođe, kandidatkinja sumarno predstavlja francuskog pisca Rejmona Kenoa, ciljeve i motive za nastanak grupe Ulipo i razloge koji su pisca naveli da napiše *Stilske vežbe*, koje postaju jedno od kulturnih djela francuske književnosti i izuzetan prevodilački izazov.

Ključni predmet istraživanja kandidatkinja zasniva na analizi prenosa kulturno-specifičnih elemenata iz izvorne u ciljnu kulturu u prevodu Danila Kiša. U skladu s predmetom istraživanja, za analizu je odabrano 13 tekstova iz *Stilskih vežbi*. Analizom tekstova, kandidatkinja je ukazala na karakteristike prevodilačkog umijeća Danila Kiša u prenošenju kros-kulturnih i lingvističkih komponenti, kroz konkretna rješenja putem kojih je to ostvareno.

Istraživačka pitanja

Kandidatkinja Anđela Mujović je pošla od glavne pretpostavke da interkulturalni pristup u prevodu *Stilskih vežbi* Danila Kiša odražava dosljedan primjer prenošenja kulturno specifičnih elemenata iz jednog jezika u drugi.

Kako je u književnom prevođenju najteže prenijeti interkulturalne elemente, kandidatkinja je analizirala 13 tekstova iz *Stilskih vežbi* u prevodu Danila Kiša, ukazujući na kreativnost i umijeće prevodioca u pronalaženju najbližeg kulturološkog ekvivalenta. Ustanovila je da je Kiš veoma često koristio doslovno prevođenje, ali i metode modulacije, ekvivalencije, transpozicije, obogaćivanja, izostavljanja, skraćivanja i dodavanja.

Druga pretpostavka kandidatkinje je bila da je Danilo Kiš ostvario visok balans između domestikacije prevoda i zadržavanja karakteristika francuske kulture u izvornom tekstu.

Na osnovu analize odabranih tekstova iz *Stilskih vežbi*, tipičan primjer takvog pristupa ogleda se u prevodu tekstova: *Helenizmi* (fr. *Hellénismes*), *Lična imena* (fr. *Noms propres*), *Botanički* (fr. *Botanique*), *Gurmanski* (fr. *Gastronomique*), *Seljački* (fr. *Paysan*). U ovom posljednjem tekstu, Kiš izvanredno koristi dijalektalne govorne crte iz crnogorskog jezika, koje na upečatljiv način približavaju ciljnom čitaocu atmosferu i stil odabranog teksta.

Kandidatkinja ukazuje na umijeće prevodioca koji uspijeva da uspostavi „kulturološki most“ između dvije kulture, francuske i jugoslovenske, kada su u pitanju *Stilske vežbe*. Analizom odabranih tekstova, kandidatkinja zaključuje da je Kiš ostvario visok stepen balansa između domestikacije prevoda i teksta originala, kroz prizmu navedenih parametara.

Treća pretpostavka od koje polazi kandidatkinja je da je književno iskustvo Danila Kiša dalo autentičan autorski pečat prevodu Kenoovih *Stilskih vežbi*. Kroz primjer Danila Kiša, u čijim se prevodima ogleda semantička preciznost, stilske modifikacije, kao i ispoljavanje kreativnog potencijala kroz divergentna i autentična prevodilačka rješenja, kandidatkinja skreće pažnju na dvostruku ulogu pisca i prevodioca.

Prevod *Stilskih vežbi* pokazuje da Kišovo književno iskustvo i odlično poznavanje oba jezika, osobito maternjeg, umnogome doprinose uspješnosti prevoda i njegovoj književnoj dimenziji, koja se može doživjeti i kao snažna i prepoznatljiva autorska crta, svojstvena Danilu Kišu kao književniku.

Zaključci i naučni doprinos

Rad „Primjeri interkulturalnog pristupa Danila Kiša u prevodu *Stilskih vežbi* francuskog pisca Rejmona Kenoa“ kandidatkinje Anđele Mujović potvrđuje postavljene hipoteze i doprinosi kritičkom iščitavanju prevodilačke literature sa francuskog jezika.

Istraživanje je jasno pokazalo da izazov prevođenja interkulturalnih elemenata u *Stilskim vježbama* i književni prevod Danila Kiša integriše prepoznatljivost francuske i jugoslovenske kulture. Analitički pristup analize prenošenja kulturno specifičnih elemenata iz jedne kulture u drugu, odnosno iz jednog jezika u drugi treba da doprinese kritičkom sagledavanju postupaka i rješenja koje je Kiš koristio u prevodu *Stilskih vežbi*.

Pošto se po prvi put kod analiziraju interkulturalne odlike prevoda *Stilskih vežbi*, rad može dati doprinos i u metodologiji istraživanja književnog prevoda kroz prizmu domestikacije prevoda, granica koje prevodilac postavlja i balansa koji pravi u ostvarivanju interkulturalne komunikacije.

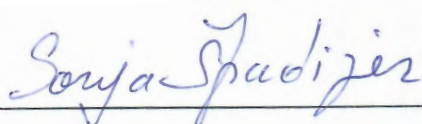
Raščlanjivanjem i segmentovanjem pojedinih tekstova kojima se rad bavi, naučni doprinos se ogleda i u lingvističko-stilskoj analizi teksta originala i teksta prevoda.

Master rad „Primjeri interkulturalnog pristupa Danila Kiša u prevodu *Stilskih vežbi* francuskog pisca Rejmona Kenoa“ Anđele Mujović predstavlja kvalitativnu naučnu nadogradnju dosadašnjim istraživanjima iz oblasti književnog prevođenja i podstiče istraživačku radoznalost.

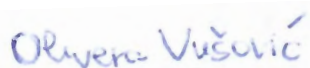
Komisija s osobitim zadovoljstvom predlaže Vijeću Filološkog fakulteta da prihvati izvještaj i odobri javnu odbranu magistarskog rada kandidatkinje Anđele Mujović.

KOMISIJA

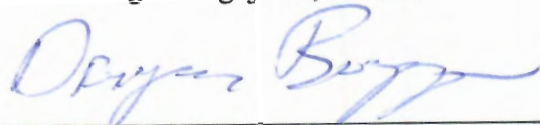
doc. dr Sonja Špadijer (članica)

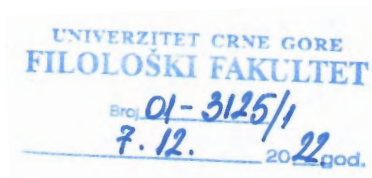
doc. dr Olivera Vušović (članica)

Prof. dr Dragan Bogojević, mentor

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOLOŠKI FAKULTET
NIKŠIĆ

VIJEĆU FILOLOŠKOG FAKULTETA

Predmet: Predlog Komisije za odbranu master rada

Predlažem Komisiju za odbranu master rada „Primjeri interkulturalnog pristupa Danila Kiša u prevodu *Stilskih vežbi* francuskog pisca Rejmona Kenoa“, kandidatkinje Anđele Mujović (br. indeksa: 4/2020), sa Studijskog programa Francuski jezik i književnost, u sljedećem sastavu:

doc. dr Sonja Špadijer (članica)

doc. dr Olivera Vušović (članica)

prof. dr Dragan Bogojević (mentor)

Prof. dr Dragan Bogojević